

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsako sredo popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 20— K
pol leta 10— „
četrt leta 5— „
posamezna številka po 40 vin.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin. za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštnine še 45 K.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 75 vin.
. dvakrat . . . 60 „
. trikrat . . . 45 „
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 30 vin.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštna hranilnica št. 11.197.

Reklamacije so proste poštnine.

DRAGO HUDE:

Novim tovarišicam in tovarišem.

Iz megle idealov stopate v resno delo, v življenje in trpljenje. Pozdravljeni, sobojevniki! Lepa in nad vse koristna je naša služba; izpolnjevanje jo torej moramo najvestneje.

Pripravite se na njo zato najskrbnejše, kajti ob strahih naših potov so nprave, ki streme za tem, da nam bodo metale polena pred noge, ki nas bodo zadrževale v opravljanju službe, in ki nam bodo delale težkoče, kjer se bo le dalo. Vi pa idite nemoteno dalje svojo, med trnjem začrtano pot. Učitelj bodi trd in neizprosno v stremeljenju za svojimi cilji. Noben stan ni bil do sedaj toliko zaničevan kot naš; za noben stan ni svet imel od pričetka in vse vekove do danes, tako malo razumevanja, kot za učiteljski. Pred nedolгим časom se je moral učitelj loviti za postranskimi zaslužki, ako je hotel živeti. Še danes ni razumevanja za šolstvo v ljudstvu, zato tudi ne za učiteljski stan. Še danes je po kmethih ljudi (v mojem okolišu 90 %), ki bi vse dali, samo da ne bi otroci morali hoditi v šolo. 25 % šoloobveznih otrok nisem mogel spraviti niti enkrat v šolo v celem letu. In mislite, da je bil kdo kaznovan? Bog obvari! Mladi tovariši, radi tega je treba naše šolske oblasti obrniti tako, da bo prišlo navzgor, kar je spredaj — smeti pa morajo proč.

Sodelavci! Teško bo vaše delo ali toliko lepše bo enkrat plačilo. Na svojem potu stisnite krepko gorjačo v roke in hajdi za svojim smotrom. Imejte vero v sebe in svojo moč, kajti verjemite mi, da se učitelj ne sme zanašati na druge. V vseh drugih stanovih je uradnik našel zaslobo pri svoji predpostavljani oblasti, le učitelja ni štivil okr. šol. svet dosedaj nikdar, pa če se mu je tudi godila očitna krivica. Naši dosedanji nadzorniki so bili le zato tu, da so pomagali drugim teptati po učiteljstvu. Nosilci so bili starega sistema, zato je gotovo, dokler se oni ne premene, toliko časa zaupanja v šolske oblasti in garancije za drugačno postopanje, še nimamo.

Namen naše šole ni bil, kakor predpisuje učni red, učenje, ampak nabiranje čunji, lipovega cvetja itd. Mlada tovarišica, ti boš stresla lepo glavico in si mislila: To je bilo v Avstriji, sedaj smo pa v prosvitleni Jugoslaviji. Jaz pa pravim: Mi smo še preveč v starih razmerah!

Zato pa je resnica: Mi orjemo šele ledino. Tudi v Jugoslaviji še ne razumejo, koliko koristi ima država od šole in učiteljstva. Prišli smo od mačehe pod oskrbnika, a daleč, daleč imamo še do — matere.

Mladi tovariši! Ker bo vsa državna moč v bodočnosti zavisela samo od višine ljudske izobrazbe, in ker more to dati ljudstvu samo šola, je sveta dolžnost vsake vlade, da zastavi vse sile za njo. Pri nas je začela država z nami šele prizkušati, toda bi morala nositi šolo na rokah. Toliko časa pa, dokler tega ni, orjemo še ledino. Daleč imamo še do konca!

Prvo je, da se otresemo vseh onih faktorjev, ki so nam še s starim sistemom na vratu. Krajni šolski sveti, s svojimi predsedniki, ki so vsaj na Kranjskem »najboljši pedagogi«, nas tiščijo še vedno med svojimi kolena, in nam po svoji najsvetejši volji regulirajo sapnik do večjih in manjših vzdihov. Nadzorniki in okr. šol. sveti pa jim krepko pomagajo, da ostanejo toliko bolj ponižni — hlapci.

Ali že se vidi zora za gorami še skritega našega solnca. Ze prihaja razumevanje za šolo tudi v Jugoslavijo! Naši poslanci v Beogradu so pokazali pri glasanju za naš gnotni položaj na potrebo šole. Naše odresenje prihaja. Zato pa naj gre upanje v vaša srca, trdno sklenite delati, delati in zopet delati, za našo mladino za našo šolo, za naš stan! Našo mladino vzgojimo tako, da bo znala, kadar doraste, ceniti šolo in naš stan. Ne zanašajmo se na druge! Sami si moramo priboriti ugled, sami moramo zahtevati odpravo onih cudnih naprav — krajnih šol. svetov, ki nam mečejo trnje na pot. Delajmo složno, vsi za enega in eden za vse!

Nadajmo se, da kmalu oplodimo našo ledino ter je spremenimo v plodono snjivo.

V tem upanju — bodite pozdravljeni!

Sorodstvo — pri nameščenju na istih šolah.

Zadnji odstavek razpisa višjega šol. sveta z dne 10. rožnika 1919 št. 8070 se glasi:

»Okrajni mestni šolski sveti naj pazijo, da ne bodo h kratu nastavljeni na eni in isti šoli oče-učitelj, ali oče in mati oba učitelja in hkrati sin-učitelj ali hči-učiteljica. Le proti učiteljskim zakonskim dvojicam ni pomisleka.«

Kot vzrok tej naredbi se navaja, »da bi vsled tega lahko nastale stranke med učiteljstvom ter se ugnezdilo gospodstvo učiteljske rodovine nad drugimi učitelji iste šole, kar bi povzročalo razpore in bilo v kvar šoli in v pohujšanje šolski deci!«

Ne morem si kaj, da ne bi k tej ne ravno preveč demokratični, ampak bolj avstrijski odredbi izrekel svoje pomisleke in ugovore. Nikakor pa s tem ne mislim odredbe kritikovati, ker vem, da je izšla iz najboljšega namena, da koristi šoli in ugledu učiteljstva.

Da bi bilo v kvar šoli, ako delujeta na isti šoli oče in sin ali hči, moram skoraj ugovarjati, ker sem že sam služboval na taki šoli, kjer sta bila oče-nadučitelj in hči-učiteljica. Napram nobenemu učitelju in učiteljici ni nadučitelj tako strogo nastopal, kakor proti lastni hčeri. Grajal je vsako najmanjšo nepravilnost, katero je pri nji zapazil, med tem, ko je nam drugim marsikaj pregledal. Mnogokrat je nas blagrovala hči-učiteljica, ker nimamo očeta za nadučitelja. In kako je pazil na njeno vedenje zunaj šole! On je bil namreč vedno mnenja, do mora biti njegova hči uzor učiteljice, da bi mu nihče od učiteljstva, niti od drugih ljudi, ne mogel očitati, da uživa njegova hči pri njem kako protekcijo. In kadar je bila kaka zabava, kako strogo je pazilo očetovsko oko na hčerko, med tem, ko se za nas druge ni brigal. Ali je bilo torej šoli v kvar, ker je bila hči-učiteljica na šoli. Menimo, da ne, ampak ravno nasprotno!

Kot drugi vzrok se navaja, da bi se ugnezdilo gospodstvo učiteljske rodovine nad drugimi učitelji, pri čemur bi trpel ugled učiteljstva. Gospoda moja, ako hočemo govoriti o gospodstvu učiteljske rodovine, moramo iti iskati vzroka istemu kam drugam.

Jaz mislim, da je vsaj 50 % žena nadučitelj, zlasti na deželi, ki v resnici izvršujejo gospodstvo in v zunaj šole nadpodrejenim učiteljstvom. Saj je imela celo soproga nekega nadzornika glavno besedo pri oddaji provizoričnih učnih mest.

Ako bi hoteli to zlo odpraviti, morali bi upeljati celibat za vse nadučitelje! Nisem nikakor proti učiteljskim zakonskim

dvojicam. Vprašam pa: Kdo ima večji vpliv ali soproga na moža ali sin, ozir. hči, na očeta? Bodimo odkritosrčni in pritrđimo — prvemu!

Po mojem mnenju toraj tudi ugled šole ne trpi, ako delujeta na eni in isti šoli oče in sin, ozir. hči.

Iz lastne skušnje vem, da so nadučiteljevo hčerko, kot učiteljico, ljudje mnogo bolj spoštovali kot ostalo učiteljstvo in to vsled tega, ker je bil njen oče nadučitelj.

Ako se pa pripeti sempatam slučaj, da bi se v resnici hotelo ugnezditi vsled tega gospodstvo učiteljske rodovine, sem pa jaz prvi, ki bi zahteval, da se temu takoj napravi konec. Saj smo imeli in imamo še vedno dovolj prijateljev, ki bodo skrbeli za to, da solske oblasti dovolj zgotovijo o tem zvedo in to gospodstvo takoj preprečijo s tem, da prestavijo sina učitelja ali hčer-uciteljico pod drugo vodstvo.

Poglejmo pa sedaj še praktično stran, na katero se je treba v današnjih razmerah tudi ozirati!

Kako težko je začetniku učitelju ali učiteljici pri nastopu prve službe, zlasti v kakih zakotnih krajih, kjer niti stanovanja nima. Vse se ga brani vzeti pod streho, nihče mu ne mara dati hrane. Kako hitro izgubi tak učitelj(ica), v tem slučaju, svoje ideale, s katerimi je stopil v naš stan.

Nasprotno pa oni, ki je teh skrbi prost ter pride pod varno zavetje staršev, z veseljem nastopi svojo službo, ko mu odpadejo skrbi za stanovanje in hrano. Nadučitelj, ki ima sina učitelja, mi je rekel: »Ako mi dajo sina na mojo šolo, ga pustim pri učiteljstvu, ako ne, naj gre v drugo službo, k železnici, pošti, davkariji, sploh v tako službo, da bude v večjem kraju, kjer bude vsaj glede hrane preskrbljen. Fant je namreč bolj rahlega zdravja bil pri vojaki v najhujših soških bitkah, potem v italijanskem ujetništvu, a sedaj naj ga pošljejo morda v tak kraj, kjer bude zopet stradal in hiral ter legel v prerani grob. Vsaj eno, ali 2 leti bi ga imel rad doma, da se v domači oskrbi nekoliko pokrepča ter si nabavi najpotrebnejše obleke, obvala in perilo. Ako gre drugam, mu njegova plača niti za hrano ne bo zadostovala. Saj stane danes ena sama obleka od 1000—1500 K, kje je vse drugo? Ali naj hodi bos in raztrgan v šolo? Ako ostane doma, si bude lahko toliko prihranil, da si vsaj najpotrebnejše nabavi.« Tudi jaz se popolnoma strinjam s tem očetom!

Vzemimo še drugo dobro stran skupnega službovanja očeta in sina, ozir. hčere, na isti šoli.

Letos nastopijo službe tako imenovani »vojni maturanti« in celo kakor se name-rava učiteljski III. letnika. Kje bude tak mladenič dobil boljše prakse, temeljitejšega pouka, kot pri svojem očetu? Očetu bude gotovo največ na tem ležeče, da se njegov sin čim najbolj izvežba za učiteljski poklic, ker sem mnenja, da ti »novo pečeni« učitelji ne bodo nadučiteljem v posebno veselje. Nadomestiti jih bude pa vsekakor treba le na večrazrednicah, da bodo lahko hospitirali pri starejših kolegi in kolegijnjah.

Oče, ki ima že sina učitelja, je gotovo starejši, torej bude sina tudi uvajal v prakso tudi s tem, da mu pomaga pri njegovem uradnem poslovanju, pri čemur bude dobil sin tudi upogled v praktično šolsko življenje.

In hči-učiteljica bo pomagala v prostih urah materi pri kuhanju, gospodinjstvu, kar bude zopet le nji, a tudi pouku gospodinjstva v šoli v korist.

Mislim, da mi ni treba še nadaljnjih dokazov, da ni niti v kvar šoli, niti v po-

hujšanje šolski deci, ako delujeta na isti šoli oče in sin-učitelj ali hči-učiteljica.

Ugled učiteljstva in napredek šole vsled tega ne bude prav nič trpel, ampak po mojem mnenju, še pridobil.

Opisal sem samo solnčne strani teh slučajev, oglašaj naj se morda kdo drugi, s senčnimi stranmi. Oglašijo naj se zlasti nadučitelji-očetje sinov in hčera-učitelj(ice).

Višji šolski svet naj pa blagovoli omenjeno odredbo razveljaviti ali pa vsaj ublažiti. Nadučitelj-oče.

KOMPOLJSKI:

Šolstvo v Mariboru.

Zadnji čas se je precej živahno razpravljalo, posebno v krajevnem časopisu, o šolstvu v Mariboru. Zato ne bo odveč, ako tudi v stanovskem glasilu učiteljstva izpregovorimo o tem vprašanju, ki je jako velikega pomena za razvoj in bodočnost naše najvažnejše severne postojanke.

Za srednje šolstvo je že padla kocka. Odpravljeni bodo vsi nemški srednješolski zavodi iz Maribora. Nemci bodo lahko študirali v Ljubljani, na nemških zavodih, dokler jih bude zadostno število. Rešitev tega vprašanja se mora imenovati zelo srečna in temeljita v vseh ozirih. Morda se zdi našim, maloštevilnim, pravim Nemcem kruta na prvi pogled. A država mora računati z bodočnostjo, kadar se preureja in si postavlja temelje. Čemu bi sama dajala priliko za škljenje preko mej in vzdrževala umetno v obmejnem mestu, sebi nasprotujočo narodnost, ki jo je vzgojil in vzdrževal znani unicum — avstrijski sistem. Uverjeni smo, da bodo sedanji nasprotniki te temeljite preosnove čez nekaj let še hvaležni, da se je zgodilo tako. Nemci se bodo v Ljubljani temeljito priučili slovensčine in tudi njihova državopolitična vzgoja se bude vršila nemoteno bolje, nego bi bilo to možno v obmejnem Mariboru, kamor bude često pljusknil val razpoloženih njihovih bratcev iz Nemške Avstrije, preko mejnih kolov.

Drugače je z nižjeorganizovanim šolstvom, z ljudskimi in meščanskimi šolami. Širša javnost je najbrže mnenja, da so se te šole tudi že preustrojile, ko se je slišalo in pisalo o prevzetju narodnega šolstva v Mariboru in okolici začetkom meseca aprila, po slovenskem učiteljstvu. Temu pa ni tako! Medtem, ko je prevzelo naše učiteljstvo vsa učna mesta v bližnji okolici, kar je bilo edino pametno in umestno, je bilo nameščenih na mestnih ljudskih in meščanskih šolah le nekaj Slovencev in so prešla edinole voditeljska mesta v izključno slovenske roke.

Vsled tega je zelo težavno stališče za učiteljstvo obeh narodnosti, zlasti v sedanjih razburljivih časih, ko pogosto zavzame politično naziranje in narodnostno mišljenje ono stališče, katerega bi nikakor ne zavzelo v normalnih časih in razmerah. Saj otroci ne vidijo v svojih učiteljih — učiteljev, ampak samo eksponente te ali druge narodnosti. Da je bilo delo našega učiteljstva mnogo težje od dela nemškega učiteljstva, je samoobsebi umevno. Saj so prišli naši ljudje v nove, zelo težavne razmere in so morali prevzeti težjo polovico bremena na svoje rame. Morali so poučevati slovensčino v razredih svojih nemških tovarišev in se niso mogli vesti neženirano, ravno zaradi njih. Marsikateri Slovenec se je bridko pritoževal, da mora ravno sedaj, ko imamo svojo državo, poučevati nemško, pisati nemške zapisnike in občevati v šoli

zaradi nemških kolegov — nemško. Razentega, že itak težkega dela v šoli, so se pridružile še druge okolnosti, ki so zagrenjevale požrtvovalno delo učiteljstva, n. pr. stanovanjske in prehranjevalne razmere, neredno izplačevanje prejemkov v prvih mesecih. Doklad seveda ni bilo nobenih, dasi so se upravičeno pričakovale. Vrh tega ni našlo ravno mestno učiteljstvo tiste zaslonbe in umevanja položaja pri šol. oblasteh, kakor se je pričakovalo in kakor bi bilo potrebno. Zlasti o novem mestnem šolskem nadzorniku se je čulo mnogo in upravičene kritike. Morda mož ni imel namena in je bil marsikdaj samo njegov ne ravno srečen nastop kriv, ampak splošen vtisk je bil končno le, da učiteljstvo ni videlo v njem prijatelja in zagovornika svojih in šolskih težav, ampak brezobzirnega gospoda, ki ne lajša, temveč greni delo že itak težavno.

Nemško učiteljstvo se tudi ni lahko privadilo novim razmeram. Saj se ne more obračunati kakor bi trenil s sijajno preteklostjo na starem mestu in začeti novo delovanje, ki je ravno dijamentralno nasprotje prejšnjega. Kdo bi mu zameril,

ako še razen tega vpoštevava nesigurnost — vsaj za nje — končnoveljavnih mej v tedanjem času? Ni prazna fabula in je docela umljivo, da se je nemško učiteljstvo pri domači konferenci jokalo, ko se je sklepalo o zaukazani proslavi godu kralja Petra.

Vse te razmere niso posebno ugodno uplivalo na šolo. Preveč in prehudih ekstremov na eni in premalo enotnosti na drugi strani. Ali je potem čudno, da se je začela nemška učenka jokati, ko bi morala deklamovati v proslavo kralja Petra pod njegovo sliko? Ali je čudno v takih okolnostih, da so pisali šolarji o majniškem izletu v šolskih nalogaх tako-le: »Wir haben Heil dir im Siegeskranz und andere Lieder gesungen und sind um 6 Uhr mit Eichenblättern und Kornblumen bekränzt nach Marburg gefahren.«

Že ta dejstva dovolj jasno osvetljujejo nezdavno razmerje na šolah v Mariboru in njihovo nevzdržnost. Potrebna je temeljita remedura v interesu šolstva, v interesu države in nje bodočnosti.

Toda o tem par besedi prihodnjic.

Nove draginjske doklade.

K objavljeni notici v zadnji številki »Učit. Tov.« glede novih draginjskih dokladov za učiteljstvo podajemo še sledeče podrobnosti iz naredbe ministrstva o draginjskih dokladah:

Vse dosedaj veljavne draginjske doklade so ukinjene. Mesto njih se računši od 1. julija t. l., uveljavijo sledeče draginjske doklade:

Z letno plačo, adjutom brez aktivitetne doklade (stanarine)	Mesečna doklada v kronah za razred							
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
pod 2200 K	450	540	630	720	810	900	990	1080
od 2200 do izklj. 2800 K	500	590	680	770	860	950	1040	1130
od 2800 do izklj. 3600 K	550	640	730	820	910	1000	1090	1180
od 3600 do izklj. 4800 K	600	690	780	870	960	1050	1140	1230
od 4800 do izklj. 6400 K	650	740	830	920	1010	1100	1190	1280
od 6400 do izklj. 8000 K	700	790	880	970	1060	1150	1240	1330
od 8000 do izklj. 10.000 K	750	840	930	1020	1110	1200	1290	1380
od 10.000 do izklj. 14.000 K	800	890	980	1070	1160	1250	1340	1430
od 14.000 K dalje	850	940	1030	1120	1210	1300	1390	1480

Neozmenjeni, ki vzdržujejo stare starše ali starše so enaki oženjenim brez otrok.

Upokojenci, vdove in sirote.

Upokojeni državni uslužbenci, ki so stari nad 60 let, kakor tudi tisti, ki imajo manj kot 60 let, ali so nesposobni za katerokoli službo ali katerikoli zaslužek, potem upokojenke iste kategorije brez ozira na starost in zmčnost za zaslužek, dobivajo mesečno doklado:

Ako imajo mesečne pokojnine največ 100 K, = 300 K; ako imajo mesečne pokojnine 101 K do 150 K = 255 K; ako imajo mesečne pokojnine 151 K in več = 210 K.

Razen tega bodo dobivali upokojeni uslužbenci še po 90 K na mesec za ženo in po ravno toliko zav sakega otroka.

Te doklade za rodbino ne bodo dobivali, ako imajo člani družine lastno plačo ali lastni zaslužek. Istotako ne bodo dobivali te cele draginjske doklade upokojenci in upokojenke, ki imajo razen pokojnine še druge dohodke ali drug zaslužek ali ki niso državljani našega kraljevstva.

Sirotam brez očeta in matere pripada po tej naredbi dvojna otroška doklada.

Načaljne podrobnosti so razvidne iz Uradnega lista, št. 125, z dne 29. julija t. l.

I. nezmenjeni uslužbenci in vdovci brez otrok; II. oženjeni uslužbenci brez

otrok in vdovci z enim otrokom; III. oženjeni uslužbenci z enim otrokom in vdovci z dvema otrokoma; IV. oženjeni uslužbenci z dvema otrokoma in vdovci s tremi otroki; V. oženjeni uslužbenci s tremi otroki in vdovci s štirimi otroki; VI. oženjeni uslužbenci s štirimi otroki in vdovec s petimi otroki; VII. oženjeni uslužbenci s petimi otroki in vdovci s šestimi otroki; VIII. oženjeni uslužbenci z več kot petimi otroki in vdovci z več kot šestimi otroki.

V število otrok se smejo vračunati samo tisti otroci, ki imajo po veljavnih predpisih pravico do preskrbe. Uslužbenci, ki so ločeni od žene, se štejejo med oženjene, če so dolžni skrbeti za njeno vzdrževanje.

Oženjen uslužbenec, čigar žena je v aktivni državni službi, pa tudi sama dobiva to doklado, se izenači z vdovcem; ako je razlika med doklado, ki jo on dobiva na ta način, in med doklado, ki bi mu pripadla, če bi se z njim postopalo kot z oženjenim, večja od doklade njegove žene, se mu bo dala tudi ta razlika. Analogno je treba postopati, ako je državni uslužbenec oženjen z državno upokojenko.

Obdoveli državni uslužbenci so enaki oženjenim, ako vodijo gospodinjstvo dalje zaradi otrok, in sicer tako dolgo, dokler še ni najmlajši otrok izpolnil 12. leta.

Poviški se dobivajo po preteku vsakega tretjega službenega leta, tako da bo zadnja plača 5000 dinarjev.

Oni imajo pravico na brezplačno stanovanje in kurivo, ali na denarno doklado za to.

Nadalje, kakor je objavljeno v »Učit. Tov.«, konec se pa izpremeni sledeče:

»Isto plačo in pravico imajo tudi stalni učitelji (učiteljice), ki delujejo na zavodih: »Društvo Kralj Dečanski«, »Dom za sirote in zanemarjeno dečo«, in »Šola mladoletnih obojencev«, kakor na drugih sličnih zavodih, če so od države ustanovljeni in so na njih nastavljeni kot upravitelji teh zavodov ali ako na njih delujejo kot učitelji ali vzgojitelji.«

Fr. Črnogoj: Osebna pola.

Tovariš Zolnir je sprožil zadnjič vprašanje osebne pole, ki se mi zdi tako važno, da se oglašim k besedi tudi jaz.

Ideja ni nova, ker je prišel na njo tovariš Likar že l. 1899, ki je bil takrat moj nadučitelj. Skupaj sva razmotrivala tisto vprašanje do dobrega, in po njegovem odhodu, tistega leta, sem jaz njegovo idejo tudi v dejanju izvršil.

Od l. 1900 vodim jaz za svojo šolo osebno polo za vsakega učenca, ki pa jo nazivam »matični list«. Propagiral sem matične liste pri okrajni konferenci in privatno med tovariši in mislim, da je na Kranjskem že več šol, ki take liste že vodijo, vsaj jaz sem marsikomu poslal že naproseni vzorec.

Le, da meni matični listi niso nadomeščali imenika, temveč je bilo to delo moja zasebna »zabava«, tedaj za nameček vsemu drugemu. Prednosti teh listov pa so bile tako velike, da jih od takrat vodim ravno dvajset let, ne da bi jih bil le enkrat izpustil. Vse one prednosti imajo, ki jih je navedel tovariš Zolnir, in še nekaj jih je, kar sem jih jaz izkusil v praksi.

Ob pričetku leta napišem vsakemu novincu »matični list« ali po Zolnirjevo: osebno polo.

To storim kar mogoče vestno, da so pomote glede podatkov točne. Te pole pridružim starim polam. Vse porazdelim po razredih, kar je storjeno v četrt ure. Vsak razrednik jih uredi po abecednem redu, kar je končno lahko v eni minuti — in tako je mogoče, da pišem razrednico, imenik in naznanila že prvi ali drugi dan, ako imam učence svojega okoliša v evidenci in vem, da se ne oglasi nihče več. Vsi prepisi podatkov se vrše vedno le iz originalov in tako so pomote res skoraj nemogoče posebno ko imam vedno list samo za enega učenca pred seboj in ne morem zaiti v višjo ali nižjo rubriko, kakor takrat, če prepisujem iz starega imenika.

Ob sklepu leta se vpišejo v polo končni redi, tako da je za zasledovanje določenih za 8 šol. let tudi samo osem stolpcev. Na ta način se tudi že kar mehanično ob prvem pogledu razvidi, koliko let hodi učenec v šolo in se vidi ves njegov napredek, kar je posebne važnosti tudi za razrednike višjih razredov, ki ob veliki diferenci, ki se morda pokaže pri redovanju, to redovanje tudi tembolj kritično izvrši, da se učencu ne godi krivica. — Ob izstopu učenca se vpišejo redi izpustnic v polo, z rdečo tinto.

Vse pole šoli doraslih učencev se združijo v poseben ovoj in sicer tako, da so vedno v enem ovoju učenci, ki so istega leta rojeni, četudi niso istega leta izstopili. Prednost tega je, da vem jaz polo najti takoj, kakor hitro vem za otrokovo rojstno leto. Tako postopanje mi je prihranilo osobito v vojnih letih mnogo, mnogo nepotrebne iskanja in jeze, ko je bilo sodišče še in še nad menoj, pa mi je bilo mogoče ustreči takoj, brez posebnega iskanja in to jako točno.

Pole učencev, ki obiskujejo sosedne ali višje šole, so hranjene v posebnem ovoju, enako pole učencev, ki so iz važnih vzrokov oproščeni, ali ki so se preselili. Ob pričetku vsakega šol. leta se te pole revidirajo, in tako ni možno, da se kak učenec izmuzne učiteljevi roki. In to vse brez posebnega duševnega napora — takorekoč mehanično!

Misel, da nastopi osebna pola na mesto imenika, radostno pozdravljam, kakor sploh vsako misel, ki stremi za tem, da se pisarniški posel po možnosti skrči in se vse nepotrebno nelo odpravi.

Moja misel pa je, da naj ima osebna pola en sam list, ne dva. Zadostuje to popolnoma, ker mislim, da je razvoj učenca tudi dosti razviden, ako se vpišejo polam le končni redi in ne kvartalni. Kvartalni redi naj bodo razvidni iz ročnih katalogov, ki lahko postanejo uradni in jih bo ob sklepu šol. leta shraniti za vse slučaje v šol. arhivu.

Na delo tedaj, k uresničenju te ideje! Delo se brezprimerno skrajša in olajša, točnost v podatkih pa ne zmanjša, temveč poveča.

JOSIP GORIŠEK:

Meščanskošolsko izpit.

Pred seboj imam nemško delo »Metode Rustin: Lehrbefähigungsprüfung f. Bürgerschulen III. Fachgruppe«.

Pouk se vrši v obliki pisem. Delo je sestavljeno jako razumljivo, le lotiti se je dela s potrepljivim zanimanjem. Stvar je pa tudi zelo obširna. Posamezni predmeti obsegajo:

Pedagogika	748 strani,
Kemija	266 »
Prirodoslovje	566 »
Matematika	2306 »

a to še ni vse. Delo je nemško in treba je nemškim pojmom poiskati slovenskih. Poleg tega je obdelati tudi druge pedagoške spise. Učiteljem, ki so n. pr. obi-

skovali enoleten meščanski tečaj v Ljubljani, je bil ta izpit igrača. Tudi za učitelja, ki dejansko poučuje na meščanski šoli, je priprava na izpit zelo olajšana.

Za meščanskošolski tečaj sem se zglasil tudi jaz — pa me niso sprejeli — ker so bile razmere take.

Samostojno pripravljanje za meščanski izpit je pa združeno z ogromnim delom in mnogimi težavami.

Kar se tiče III. strokovne skupine — moram odkrito reči, da znanje, pridobljeno na učiteljski — razum pedagogike — ne pomaga mnogo — ali pa skoraj nič. Šele obdelovanje knjig, ki jih imam pred seboj, mi je odprlo pot v marsikateri temen kotiček.

Izmed vseh predmetov je ravno pedagogika ona veda, ki jo mora imeti učitelj jasno pred seboj, da ne postane vzgojno delo — neko mehanično opravljanje vsakdanjega posla. In v tem se loči učiteljski stan izmed vseh stanov.

Vsakomur — bodisi uradniku ali obrtniku itd. — je dan na razpolago čas, da premišljuje in išče tu in tam, kako naj zadevo reši. A v šoli imamo pred seboj žive akte, ki stavijo pred nas neprestano nove slučaje, ki jih moramo reševati kot nujne brez vsakih leksikonov in gibčnost nam da jasna slika pedagoškega znanja.

Zato si pa jaz mislim, da bi »Zveza« dosegla nadvse pameten uspeh, če bi provzročila izdajanje odloka, s katerim se dovoljuje dopolniti izpit iz pedagogike, kar naj velja kot dovršen izpit za meščanske šole. Tako bi marsikateri učitelj poglobil svoje znanje, pri čemur so mu pa sedaj ovira težave raznih drugih predmetov.

Pri izpitu iz drugih predmetov naj se učiteljem z izpitom iz pedagogike ta predmet spregleda.

Gotovo bi na ta način napravil meščanski izpit marsikateri učitelj, ki se sedaj boji preobširne tvarine.

Polemika.

K polemiki o čitankah. (Dopis. Prav pravi tovariš Račić v 28. številki »Učit. Tovariša«, da malo polemike ne škoduje dobri stvari; jaz sem se nasprotno mnenja, da še le polemika rešujočim se problemom daje pravo jasnost in veljavo — dostojna in stvarna polemika seveda — in želeli bi bilo, da bi se taka polemika med nami kaj bolj oživela. In tako tovar. Račiću prav nič ne zamerim, da se postavlja v nasprotje z mojim člankom, kajti preudarjajo in drug drugemu razsvetljujemo misli, da pridemo tem gotoveje do pravega!

Kar se tiče mojega članka, povdarjam, da imam v mislih le čitanke. — Gospodarski moment je lepa čednost, in se mora na njo vsekako ozirati tudi pedagog. Kot tak, oddelim tej čednosti tudi njen del na polju pouka s tem, da smatram čitanko pač kot edino knjigo, na katero sedaj reflektiram pri učencu, ker brez vseh drugih knjig lahko izhajajo, a čitanke (berila) oziroma čtiva pa nikakor ne sme pogrešati, ker je to podlaga in zaklad za formalno in etično izobrazbo, brez katerega zaklada si uspešne vzgoje sploh misliti ne moremo.

Ker dajem idealizmu prednost pred realizmom, ne pripoznavam protežiranja gospodarskega stališča pred potrebnimi etične vzgoje. Predno je bilo ono, je bila ta, in kakor vse drugo, najde tudi gospodarsko vprašanje le v etični vzgoji svojo pravo oporo in veljavo. Varčevati iz »gospodarskih« ozirov, na račun vzgoje, je isto, kakor sploh ne imeti denarja za kulturne potrebe in beliti in lepšati hišo pri strehi zraven pa brezbržno gledati, kako se ruši stavba v temelju. In kakor varčevanje ni nikdar gospodarsko, kadar se mu žrtvujejo višji oziro, se tudi zagovarjanje vpeljave avstrijskih čitank, v kojih domuje namesto narodne vzgoje avstrijski duh, ne more imenovati — gospodarsko.

Za bivšega sužnja, ako hoče kazati razumevanje vrednosti svobode, je gotovo že sramotno, verigo, ki ga je držala v sponah, rabiti le samo za zavoro pri vozu. Koliko večja sramota pa bi bila, jo obešati na altar, kjer naj se zažiga najsvetlejša daritev najčistejšim in najlepšim uzorom! — Pred par dnevi je mekdo v »Nar.« ozigosal nekega župana, ki ima v obč. hiši na stenah obešene še vedno stare avstrijske »patrijarhe«. Dopisnik se mi zdi čisto na mestu; in kar se še celo volu ne prilaga, je tim manj spodobno za Jupitra; — avstrijske knjige za našo šolo niso čast, pa če jih kupimo, ali če jih dobimo tudi — zastonj.

Rad verjamem, da se nekaterniki ostali nedotaknjeni od oskrunajočega duha; — čast njihovemu izvanrednemu in-

stinktu! Toda če jih je že med inteligenco, — ki je čitala še marsikaj drugega, nego knjige avstrijskega duha — (povejmo si odkrito) — neznanstvo malo takih, ki bi bili popolnoma prosti tega duha, je narod, kar skoraj brez izjeme, še danes do zadnjega prežet s tem duhom; in kako tudi ne? Oblastva, cerkev, šola, vse, kar je delalo na to! Nasprotni, tozadevni in lastno osebni argumeti tov. Račiča, niso za splošnost nikakor merodajni. Ta tuji duh je treba izgnati iz ljudi; duh se pa izganja le z duhom in zato povdarjam zopet, da nam je potreba čitank, katere bo prevejal duh genija — velikana, protitež avstrijskemu demonu.

Kdor pa meni, da so stare čitanke v narodno-vzgojnem oziru nenevarne, temu zopet ponavljam, da ne pozna testa otroške duše in ne priznava vpliva pretečene vzgoje! Napačno je tudi se zanašati na svoje pedagoške spretnosti, s katerimi bi se duh starih čitank dal izlaska absolvirati, če uporabljamo stare čitanke. Niso poedinici, ki se blagrujejo prejšnji režim in v kojih dušah gotove strune čakajo drugih sap, kot naše. Kaj, ako bi vdarila na ne stara melodija in bi ti z otroci vred rekli: »To je resnica, kar piše knjiga, učiteljeva beseda pa je laž!« Kje je potem naša narodna vzgoja? Kako lahko se tu združijo stare simpatije (Avstrija!) podprte s starimi apatijami (Srbija!) in naša skupna stavba ne bode tedaj nič boljša, kot ona na pesku.

Prav neprimerno pa se mi pri tej priliki zdi govoriti o kaki naglici. Moja zahteva naglosti se ima razumeti le kot prikrit opomin, zakaj se kaj takega že ni zgodilo, in naj bi bila ob jednem bodrilo za bodočnost. Sploh se pa ni treba prav nič bati, da bi bil moj »hi« padel na preiskrega konjiča. — Mislim, da od nov. 1. l. dalje bi se bile dale vendar že sestaviti razmeram primerne provizorične čitanke, (definitivne itak nobene ne bodo) koje bi se umaknile kasnejšim, popolnejšim.

Ker je časopisje res tako eminentno važna naprava za prvo in drugo nadstropje naše stavbe, bi gotovo ne odreklo isto svoje važnosti tudi pri temelju — pri šoli — mladini.

Tedaj šolski časopis v šole! C. pr. zaloga pa: »A page te!«

S subvencijo vlade (in zakaj ne??) ne bi bil list niti drag. Sicer pa kako vinarški ali drugi kronski pomisleki ne bi bili — kakor že zgoraj izvajamo — gospodarski.

Tudi sem mnenja, da ako bi se pri pritličju in prvem nadstropju, v prid fundamentu, vzelo nekaj časopisnega papirja, bi cela stavba gotovo vsled tega ne trpela nikake škode, ker fundament je le fundament, in če hočejo imeti pritličja in nadstropja višje gori, le nekoliko razumevanja za pravi blagor stavbe, bodo to žrtev v prid svojemu temelju celo z veseljem doprinesli.

Tako mislim jaz, kot ekonom-pedagog.

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Delegata so nadalje prijavila nastopna društva:

IX. Savinjsko učiteljsko društvo: 34. Ivo Jakš — Vransko, 35. Jana Brišnikova — Orlavas. Namestnik: 36. Ivan Zotter — Gomilsko, 37. Julka Virantova — Sv. Jurij ob Taboru.

X. Učiteljsko društvo za ptujski okraj: 38. Irma Seligova — Ptuj, 39. Kajnih Valentin — Ptuj, 40. Kocmut Rudolf — Sv. Urban pri Ptuj, 41. Namestnik: 42. Nike Fleretova — Ptuj, 42. Klemenčič Ivan — Ptuj, 43. Šegula Franjo — Ptuj.

XI. Učiteljsko društvo za celjski okraj: 44. Černe Ludovik — Celje, 45. Pristovšek Franc — Zalec, 46. Vidali Roza — Griže pri Celju, Namestnik: 47. Jelovšek Fortunat — Dramlje, 48. Voglar Franc — Celje, 49. Širca Olga — Celje.

XII. Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj: 50. Potočnik Ludovik — Bizeljsko, 51. Vadnjal Fran — Dobova, Namestnik: 52. Meglič Sabina — Sevnica, 53. Sušnik Miroslav — Rajhenburg.

Okrajna društva! Čas hiti, skoro bo zborovanje delegacije tu, loči nas samo še kratek čas! Javite nam čimprej delegate! Volite jih pravilno! (Predsednik je eo ipso član delegacije, on mora imeti namestnika, na vsakih 50 članov v društvu je voliti delegata z namestnikom.) Torej, zganite se! Na zdar!

Društvene vesti.

+ Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer zboruje v četrtek, dne 14. avgusta t. l., ob 10. uri v Ljutomeru, po sledečem vzporedju: 1. Izročitev diplome častnemu članu tov. Tomaziču. 2. Zapisnik zadnjega zborovanja. 3. Došli dopisi. 4. Doživljaji slovenskega učitelja v Srbiji. Poroča tov. Gabrijelčič. 5. Razne stanovske zadeve. Pol ure pred pričetkom zborovanja je pevška vaja. Z ozirom na prvo točko vzporedja so gostje dobro došli. K prav obilni udeležbi vabi vljudno — Karel Mavrič, predsednik.

+ Zvezi slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem je društvo Selbsthilfe štajerskega učiteljstva poročalo, da bo pri vseh članih iz Jugoslavije na denarne prispevke počakalo, dokler se zopet ne otvori denarni promet izven naše države. Imenovano društvo je sicer že tudi stopilo v dogovor s poštahranilničnim uradom v Ljubljani, ven-

dar hoče še nekoliko počakati, da se razvidi, na kateri način bi društvo in društveniki imeli kar najmanj stroškov. Društvo si je v svesti, da je naše članstvo zanj velikega pomena, prvi je baje skoraj ent tretjina članov društva iz Jugoslavije.

+ Učiteljsko društvo za konjiški okraj zboruje v četrtek, dne 14. avgusta t. l., ob 10. uri v deški šoli v Konjicah. Ob tej priliki bodo zaprišeženi oni učitelji in učiteljice, ki tega do sedaj še niso storili. K polnoštevni udeležbi vabi — Odbor.

+ Za prihodnje zborovanje učiteljstva mariborskega okraja. Naše prihodnje učiteljsko zborovanje se vrši menda v prvi polovici avgusta. Vabim in prošim že vnaprej vse tovarišice pevke in tovariše pevce, da do iste dobe preštudirajo sledeče pesmi: 1. Venček koroških narodnih pesmi. 2. Tone solnce, tone . . . 3. Naša zvezda. 4. Izprememba. 5. Slovenski deželci. Note k prvi in drugi pesmi sem itak že zadnjič razdelil, za ostale pesmi pa si izvoli vsak sam preskrbeti l. zvezek Mohorjevič pesmaric. Nadalje prosim vse že sodelujoče ude našega komaj rojenega pevkega zbora, naj vplivajo na vse bližnje jim tovarišice in tovariše, da prično odmah sodelovati pri našem pevskem zboru, da bo i ta jačiji ter bo združeval vse pevce in pevke našega društva. — Tovariš Mirko Vanda.

Iz Jugoslavije.

— Višji šolski svet. Prihodnja seja višjega šolskega sveta bo v četrtek, dne 21. avgusta t. l.

— Strankarstvo hočejo gotovi gospodje zanesti tudi na Koroško. Pri nastavljanju slov. učiteljstva se gleda v prvi vrsti ali je učitelj(ica) Slomškar ali ne, in šele v drugi vrsti na sposobnosti. O tem krivičnem ravnanju dobivamo bridke pritožbe ter kličejo resno: strankarske roke proč od slovenske Koroške, kjer mora biti edino merodajno sposobnost in narodna zavednost proslilčeva. — Tako smo čitali v teh dneh v naših listih. Naše mnenje je, da ima za sedanjí čas, posebno na naši narodni meji, v obmejnem ozemlju na Koroškem, na Štajerskem in v Prekmurju prenehati vsaka strankarska politika in mora prevladovati v vsem našem delu, pri imenovanjih in ukrepih le narocnostni moment. Naš zunanji položaj, z ozirom na okupirano ozemlje, to nujno zahteva, in je naša narodna stvar v okupiranem ozemlju že sedaj mnogo trpela vsled tega, ker se v centrali ni našlo smisla za pravo narodno politiko v tem ozemlju in se vsled strankarstvo zagrizenih razmer ni znalo dovolj ceniti tamnošnjih zahtev in prošenj po odpomoci. Posebno važen je sedanjí čas, to je doba plebiscita, na Koroškem in če se ne ho obrnilo postopanje in smisel za pravo izključno narodnostno postopanje v kratkem, ima to lahko tudi svoje posledice na izid plebiscita. Vsa slovenska društva, k. so že ustanovljena, so narodna društva in dolžnost vsakogar, ki se zaveda sedanjega položaja, je, da sodeluje pri njih. Ustanavljanje novih, vsoprednih društev, iz strankarskih nagibov, je narodni greh za sedanjí čas. Koljimo se med seboj, kadar bo primernejši čas za to — če je že to potrebno! Kakor so nam naše stanovske zahteve in interesi skupni in enaki, tako naj nam bo narodni boj skupen. Dolžnost učiteljstva je, da se z vso silo poprime složnega delovanja v tem smislu in če naše osrednje oblasti in vodilni krogi nimajo pravega smisla za narodno politiko na našem obmejnem in zasedenem ozemlju, mora obmejno učiteljstvo in ono na okupiranem ozemlju, jih s složnim, skupnim delovanjem in nastopom prisiliti, da bodo v interesu narodne stvari in bodočnosti — tako postopali. Vse obsodbe vredno je postopanje, da si stranke množe in polnijo svoje strankarske funde in ne najdejo sedaj toliko smisla, da bi v večjih množinah vrgle denar na Koroško inv okupirane ozemlje, ne morejo se v toliko zediniti, nasprotno se jim pa ne bo zdelo škoda denarja in jim ga že sedaj ni, kadar gre zgolj za strankarske namene. Naša reč je, paziti na stanovskem in šolskem polju, v tem oziru in takim smislu.

— Učitelji-nemškutarji v obmejnih krajih. (Dopis.) Več učiteljev in učiteljic na Koroškem in Štajerskem je še vedno na svojih prvotnih mestih, dasi niso še nikoli podučevali v slovenskem jeziku oziroma, če tudi so, je gotova stvar, da ne čutijo in tudi ne morejo čutiti z nami — v jugoslovanskem duhu. Naša vlada je lahko prepričana o njihovem brezvspešnem delovanju, če že ne v šoli, vsaj zunaj nje. — Odstaviti jih vlada sicer ne more, ker nima za to dovolj tehničnih vzrokov. Pustiti jih pa še nadalje na svojem prvotnem mestu, pa tudi ne kaže, ker v svoji sedanjí funkciji več škodijo naši vzvišeni narodni ideji, nego koristijo. Četudi se jim tega ne more dokazati, kar čez noč se jih ne more preustvariti, četudi bi oni sami imeli za to najboljšo voljo. »Lisica«, pravi pregovor, menja dlako, ne pa svojih lastnosti.« Tako je tudi s temi. So sicer pred kratkem zamenjali nekdanje nemške kordarde, hote ali še prej prisiljeni, s slovensko trobojnico, ki jo morda ironično nosijo pripeto celo na prsih, govore in morda tudi pišejo, vsaj za silo slovensko, a vneti in prepričani Slovenci ne morejo

biti nikdar. Vzgojeni so v nemškem duhu, če morda tudi ne vedno po lastni krivdi, in ta jih bo spremljal do groba. Nekateri radikalni tovariši bi najraje videli, da se jih odstavi. Meni se pa zdi tako postopanje prekruto in za sedanje demokratične čase skrajno neprevidno in preradikalno sredstvo. Naj se jih morda upokoji? Prevelik luksus za sedanje čase, pri tem pomanjkanju učnega osebja! Marsikateremu družinskemu očetu v kakem zakotnem kraju bi bila pokojnina naravnost voda na mlin, ker bi na ta način najlaglje in najceneje prišel z družino (radi šolanja) v mesto, tako da bi se še mi morda ne branili, iz ravnostega vzroka, take »kazni«. Torej, v penzijo ne, v službo v kako mesto ali njega neposredno bližino (v obmejnem kraju) tudi ne, a najmanj pa, jih odpustčati iz službe, brez vsake pokojnine. Kaj in kam tedaj z njimi? Čisto jednostavna stvar. Nam se je namreč malone docela izpolnila naša skrena želja po podržavljenju. S tem pa se naš šol. delokrog izdatno povečal ter se je razširil preko okrajnih in deželnih mej, do državnih. Nekdaj so imele pravico predstavljati nas iz katerih že koli vzrokov, šol, oblastnije, v obsegu njihovega delokroga. Torej v okrajnih, oziroma deželnih mejah; danes smo z novim zakonom podpisali reverz in dali oblasti sami pravico v roko, da nas ista premešča po potrebi v obsegu drž. mej ali vsaj v obsegu delokroga poverjenišva za uk in bogočastje v Ljubljani. Na to moramo biti vsak čas pripravljani, če to zahteva — brez naše škode — korist šole in napredka. Taki tovariši in tovarišice mi pač ne bodo šтели v zlo, če nasvetujem in priporočam višji šol. oblasti, da jih premesti v notranjost Slovenije, kjer bodo imeli priliko izuriti se boljše v slov. jeziku, ki jim drugače brezdvomno teče precej okorno. Zadovoljiti bi se pa moral izčasno vsekakor obmejnih krajih. Na njihova, sicer boljša mesta, bi pa prišel tovariš ali tovarišica iz revnejših, notranjih krajev Slovenije. Taka mesta v obmejnih krajih, ki bi bila za izmeno, se razglasijo javno ter bi bila na razpolago le onim učnim osebam iz notranjih krajev in okrožja našega poverjenišva, ki bi bile pripravljene prostovoljno, vsaj začasno, zamenjati svoje mesto z razglašanim. Ako bi pa ne bilo zadostnega števila takih priiglašencev, bi bila šol. oblast prisiljena premestiti nekatere iz službenih ozirov, za določeno dobo. V svesti si pa, da je delo v obmejnih krajih precej napornejše od onega v notranjosti, bi bilo pač pravično in pošteno, da nam ostanejo dalj časa priznane, če tudi še ne nakazane — dnevnice. Pod tem pogojem, bi imeli najbrže kompetentov na izbiro in bi ne bilo potrebno rabiti prisilnih sredstev. O vra bi bila edino le pri onem, ki bi moral v notranjost dežele iz obmejnih krajev. Sicer pa naj opravičeno omenjamo naše začudenje, ne morda iz zavisti, ampak radi pravicoljubnosti, da ne vemo, kako pridejo možje do dnevnice, ki so naši državi prikriti sovražnega mišljenja. Dnevnice so pravzaprav določene iz vzroka in v prvi vrsti onim, ki so prisiljeni biti celo ločeni od svojcev ter živeti v dvojnimi stroški, in onim, ki so se posvetili v sedanjem času tudi izvenšolskemu delu, medtem ko tak parasit vživa mirno in nemoteno ta nameček, ne da bi se najmanje brigal za izvenšolsko delo. Prej obratno! Škili in vedno pomežikuje, vsaj z enim očesom preko Tur, v obljudeno deželo. Če ni nikjer na mestu dvojna mera, bi tu gotovo bila! Izmenjava v gorioznačenem smislu bi provzročila sicer občutne selitvene stroške, ali tega ne smmo jemati v poštev, kr imamo večjo škodo, če ostanejo take osebe na svojih mstih kjer so, če ne že škodljivi, pa gotovo brezplodni. Komur je tedaj dobrobit šolstva in blagor naše stvari na Koroškem pri srcu, mislim, da se ne bo branil teh razmeroma malih stroškov in žrtev in kolegij(nj), katerim je kaj ležeče na napredku našega naroda, se tudi ne bodo branili kaj žrtvovati »domovini na altar«. To naj ne velja morda le takozvanim narodnim osumljencem, torej psevdonemščurjem, narodnim mlačnežem, kakor tudi njihovim namestnikom, neprisiljenim ali prisiljenim dobrovoljcem. Pravi nemščurji, v pravem smislu pomena te besede se pa morajo odstraniti takoj brez vsakega pardona. Tu prenehajo vsi oziri, saj ostali njihovi tovariši niso imeli usmiljenja niti z našimi ranjenci! Proč tedaj, s takimi, proč!

Fr. — Na Koroško! Nujno je potrebno za Koroško kakih dvajset učiteljev, dobrih narodnih delavcev, ki bi se prijavili za službovanje na Koroškem vsaj za čas plebiscita. Če mogoče že starejših, z nekaj službenimi leti. Poleg plače bi prejemali tudi pripadajoče dnevnice, od 16 K naprej. Prijavijo naj se strokovnemu tajništvu in svrhu posredovanja.

— Popolnoma upravičena zahteva. Krajni šolski svet na Boh. Bistrici je v svoji seji dne 27. julija 1919 sklenil, da si pridržuje kot gospodar šolskega posloplja pravico do polovice aktivitetne doklade, ki se namerava utrgati učiteljstvu, uživa-jočemu stanovanje v šolskem posloplju. — Za nas zahteva odtrgljaja polovice aktivitetne doklade za naravno stanovanje še ni rešena. Ker so stanovanja manjša in večja, boljša in slabša, cenejša in dražja, se tudi to ne da urediti kar po enem kopitu in bo morala organizacija v tem oziru napraviti svoje sklepe in korake.

— Politični preganjenci. Po razsulu Avstrije so se, kakor je bilo čitati, organizirali razni politični preganjenci, z namenom, da si pribore zadoščanja za storjene jim krivice. Nihče se pa ni do poslednjega časa pobrigal, da bi se kaj storilo za preganjence v našem stanu. V zadnji seji mestnega šolskega sveta v Ljubljani je pa bil sprejet predlog, naj bi se revidirala učiteljska nameščenja zadnjih desetih let. Kaj bo na ta predlog storil Višji šolski svet ne vem, a vsekako ga bo težko prezreti. Ne mislim se danes spuščati v podrobnosti učiteljskih preganjanj v dobi Sušteršičevega paševanja, ker upam, da bo Višji šolski svet, vsak posamezen slučaj vestno preiskal ter nam dal pravičnega zadoščanja. Pač pa čutim potrebo opozoriti tovariše - preganjence, da bi bilo i nam potrebno se sporazumeti. Najbolje bi bilo imeti sestanek neposredno pred zborovanjem Zaveze v Ljubljani. Tovariše - preganjence prosim naj mi nemudoma pošljejo svoja mnenja in predloge. Janko Blaganje, nadučitelj, Dole pri Litiji.

— Meščanske šole v Sloveniji. Višji šolski svet v Ljubljani nas naproša, da priborimo sledeči poziv: S pročetkom šolskega leta 1919-20 se otvorijo v nekaterih krajih Slovenije nove meščanske šole in se primerno preustroje že sedaj obstoječe. Ker za te šole ni zadosti učiteljev (učiteljic), ki bi bili izprašani za meščanske šole, bo višji šolski svet za kratko prehodno dobo meščanskim šolam v službovanje pridelil ljudskošolske učitelje (učiteljice), ki se zavežejo, da bodo najkasneje do 30. novembra 1921 položili usposobljenostno preizkušnjo za meščanske šole in o katerih se po sedanjem službovanju in kvalifikaciji more presojati, da bodo tej zahtevi v resnici ustregli. Taki učitelji (učiteljice) naj vložijo najkasneje do 15. avgusta 1919 pri višjem šolskem svetu prijavo s kratkim popisom o sedanjem službovanju, z obveznico glede usposobljenostne preizkušnje za meščanske šole in z izpričevali o zrelosti in usposobljenosti preizkušnji za ljudske šole. Ako bi pa že priložili izvornike izpričeval kakim drugim prošnjam, naj predložijo overovljene prepise. V prošnjah naj povedo, kateri meščanski šoli bi bili radi prideljeni. V tem oziru prihajajo v poštev meščanske šole: deške; v Ljubljani (ena v mestu in ena v Spodnji Šiški), v Ribnici, Trzinu, Postojni, v Krškem, v Mariboru, Celju, Ptuj, Zalcu; dekliske: v Ljubljani (ena v mestu in ena v Spodnji Šiški), v Trzinu, Mariboru, Celju, Ptuj. Pripominja se pa, da bo višji šolski svet izražene želje sicer upošteval, vendar pa prideljeval priiglašeno učitelje in (učiteljice) v prvi vrsti po potrebah posameznih šol in glede na strokovne skupine. Taki učitelji ostanejo ob svojih službenih prejemkih in razven tega bodo dobivali nagrado letnih 360 K in aktivitetno doklado po krajevem razredu.

— Še enkrat Štrukelj. Kakor vsi znaki kažejo, je izjava na okrajni skupščini učiteljstva novomeškega okraja, glede nadučit. Štruklja iz Viča pri Ljublj., v živo zadelo tovariše iz »Slov. Zveze«. Na razne načine se skuša vplivati na merodajne faktorje, da bi ta izjava ne prišla v zapisnik. Tudi dopisnik »Dol. Novic« od 31. julija pričakuje, da jo bomo preklicali, ker je baje Štrukelj v »Slovincu« od 25. julija zadevo pojasnil. — Dobro, pošlašajte torej! Bahavo otepavanje z liberalnimi zahrbtnimi napadi, dalje par zavilih stavkov, pa še glorijski, ki mu jo poje »Slovinc« — povrhu, vse to Štruklja še ni opralo! Resnice hočemo — čiste resnice, pa naj si jo Štrukelj izvojuje, kakor hoče — to je njegova stvar. Tedaj bodite uverjeni, da bomo mi prvi, ki bomo zadevo lojalno poravnali. Gospodični pa, ki je na skupščini trdila, da piše »Narod« neredsno, bomo javno izrekli občudovanje nad njeno bistroumnostjo. Dokler pa tega ni, ostane naša izjava pribita!

— Novomeška deška ljudska šola od frančiškanov — opuščena. Provincialni kapitelj je v svoji seji dne 24. julija sklenil, da radi pomanjkanja učnih oseb opusti to šolo. Šolo prevzame posvetna oblast in bo na njej nameščeno posvetno učiteljstvo. S socialnega stališča je bilo posestno stanje na tej šoli od strani frančiškanov že dosedaj nepravilno, če pomislimo, da so oni odvezemali zaslužek in mesto najmanj

štirim družinskim očetom, ki bi lahko tudi šolali svoje otroke v srednji šoli.

— **Naša tvornica za šolske zvezke vidno napreduje** in je zanimanje za to naše novo podjetje med tovariši in tovarišicami vedno večje. Oblika zvezkov je zelo lična, z originalnimi okraski. Prepričani smo, da s tem tiskarna šolstvu mnogo koristila, ker se je lotila izdelovanja zvezkov, ker bi tudi v prihodnjem letu sicer ostali brez zvezkov ali pa bi bili isti znatno dražji. Prepričani pa smo tudi, da tiskarna takoj priloži zvezkom tudi pivnik, kakorhitro ga bo dobili boljšega od sedanjih in tudi boljši papir, kakorhitro ga bo dobili, dasi je že sedaj vzela najboljši papir, kar ga je v tvornicah za to dobiti.

— **Od višjega šolskega sveta.** Poročevalci sprejemajo zaradi preobilice uradnih poslov v dobi počitnic stranke samo vsak petek od 9. do 12. ure. Predsednik: Vadnjal, I. r.

— **Strokovno tajništvo in uredništvo** nujno potrebujeta pisalni stroj. Obračamo se do tovarišev, ki vedo za kako ugodno priliko, naj stavijo ponudbo na »Zavezo«.

— **† prof. Jožef Cizelj.** Umrli je v petek, dne 1. t. m. v Kamniku profesor Jožef Cizelj. Pokojnik je služboval svojedobno tudi na učiteljski v Ljubljani in je bil pozneje premeščen kot profesor v Gorico. Bil je dobrega srca za dijake. Lahka mu bodi domača zemlja! Preostalim naše sožalje!

— **Dvoje novih šol v Mariboru.** Mestni šolski svet je na svoji seji 28. pr. m. sklenil, da se ustanovi v Mariboru 1 deška in 1 dekliška popolnoma slovenska šola. Na ostalih šolah pa bo dana nemškimi otrokom prilika, da se priučijo nemščini v neobveznem pouku.

— **Počitniški tečaj,** ki se bo vršil na državnem učiteljski v Ljubljani za gojenice (gojenke) 3. letnika učiteljskih ter za abiturijente srednjih šol (liceja), se prične dne 18. avgusta ob 8. uri zjutraj ter bo trajal do 4. oktobra. K obisku tega tečaja so pripuščeni vsi, ki so — ustmeno ali pismeno — prijavi svojo udeležbo.

— **Maturantje iz leta 1909 praznujejo letos 10-letnico.** Tovariš Račič je že enkrat prosil prijav in pojasnil za takratni sestanek, a odzvali so se mu menda samo 3 tovariši. Zato prosil podpisani še enkrat vse tovariše, da mu sporoče, če so voljni udeležiti se sestanka, ki bi bil 6. kimavca v Ljubljani (ob 10. uri v restavraciji Narodnega doma). Po 10. letih — letih bede in trpljenja — bi vendar lahko zopet prišli skupaj, da bi se prvokrat vsi skupaj pozdravili v svobodni Jugoslaviji. Fran Hočvar, Birčna - vas pri Novem mestu.

— **Vabim vse one,** ki nameravajo študirati prihodnje šol. leto 1919/20 v Švici (St. Gallen ali drugje) k sestanku in svrhu skupne akcije. Zbrali se bomo v torek, dne 12. avgusta ob 6. zvečer v gostilni »pri Mraku« na Rimski cesti. Kdor se ne more zglasiti osebno, naj se prijavi pismeno (z natančnim naslovom) na naslov: Fran Schifferer, Ljubljana, Kongresni trg 6.

— **Notarski izpit** je napravil pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani g. Avgust Kolšek, notarski kandidat v Ribnici, s prav dobrim uspehom. — Iskreno čestitam!

— **Mladika in dijaški dom v Ptuj.** V »Mladiki« dobe stanovanje, hrano, vestno nadzorstvo in vsakovrstno izobrazbo učenke gospodinske šole, dekliške trgovske šole in dekliške meščanske šole, katere šole so vse v istem poslopju, ter hospitantke gimnazije. Dijaški dom sprejema gimnazije in učence 1. razreda nove deške meščanske šole. Oba zavoda sta v javni mestni upravi pod vodstvom prvovrstnih pedagoških strokovnjakov. Kdor želi natančnejših podatkov, naj si naroči tozadevni prospekt od vodstva »Mladike«, oziroma »Dijaškega doma« v Ptuj. — Mestni magistrat Ptuj.

— **Odslovljeni so:** Nadučitelj Emil Kenzian, učitelj Ivan Zych in učiteljica Roberta Freyer, ki so pobegnili iz Grabštajna, potem nadučitelj Izidor Lansegger in učitelj Ludovik Gussnig, ki sta pobegnili iz Pokrč, so odslovljeni. Oslavljen je nadalje Emil Ibonnig, učitelj v Kapli ob Dravi.

— **Imenovan je učiteljski kandidat** Ferdo Wigele za začasnega učitelja v Št. Primožu v Podjuni.

— **Odpuščeni sta in stavljeni dežel-nemu šolskemu svetu v Gradcu na razpolago:** Herta Bienenstein, časno prideljena učiteljica na dekliški meščanski šoli I. v Mariboru; Elfrida Mutetz, učiteljica na dekliški ljudski šoli III. v Mariboru.

— **Imenovana sta:** upokojeni učitelj Edo Jevnikar za nadomestnega učitelja in šolskega voditelja v Št. Lovrencu nad Dravogradom; Helena Čuček, časna učiteljica na petrazrednici pri Sv. Rupertu v Slovenskih goricah, za stalno učiteljico istotam.

— **Prideljena sta:** Anton Skala, nadučitelj v Šturjah, za učitelja-voditelja enorazrednici v Topolšnici pri Šoštanju; Marija Dugar, učiteljica-begunka iz Zalošč, začasno dvorazrednici v Trbnjah.

— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«** je meseca maja razpisalo nagrade za najboljše izvirne moške zbere. Iz glasbenikov strokovnjakov sestavljena jury je društvu vposlane skladbe pregledala in prisodila nagrado 500 kron zboru »Solnce v zenitu«, nagrado 300 kron pa zboru: »Kam si šla.« Skladatelj obeh je g. Janko Račnik, bivši kapelnik Narodnega gledališča v Ljubljani. Ostale skladbe ne odgovarjajo pogojem razpisa in se v kratkem vrnejo gg. skladateljem. — Odbor »Ljub. Zvona«.

Po slovanskem svetu.

Iz čehoslovaške republike.

† Ravnatelj Franc Slaměnik.

»Umrli je patrijarh, — priklonimo se njegovemu spominu.«

Tako konča posmrtnica, pisana ob priliki smrti največjega organizatorja tovarišev na bivšem Moravskem, ravnatelja Franca Slaměnika. Rojen koncem prve polovice osemnajstega stoletja, je počel učiteljevati l. 1683, služil je kot ljudsko- in meščanskošolski učitelj na raznih mestih, dokler ni dobil ravnateljskega mesta na meščanski šoli v svojem rojstnem kraju Přerov, kjer je služil do vpokojitve in prebil tudi čas odpočitka.

Kako izboren organizator je bil pokojni, nam pričajo naslednja dejstva.

Leta 1870. je ustanovil prvo učiteljsko društvo na Moravskem sploh, in sicer za kromeriški okraj, ter mu dal ime »Komenského«. Temu društvu je na začetku tajnikoval, kmalu pa je bil izvoljen za predsednika in je vršil to častno službo nad 30 let.

Cez tri leta, 1873., je prevzel uredništvo časopisa »Komenský«, ki je vsled nespretnosti njegovih prednikov tako padel, da bi moral skoro prenehati. Toda v kratkem času mu je pridobil novih, zmognih sotrudnikov, postavil list na strogo znanstveno-pedagoško podlago, da je postal v kratkem času med učitelstvom najbolj priljubljen list.

A vse to mu je bilo še premalo; usmilil se je učiteljskih vdov in sirot, ter ustanovil za nje takozvani »Jubilejni fond«, iz katerega dobivajo učiteljske vdove in sirote podpore: po vzorcu naše »Samopomoči«. Jubilejni fond šteje danes, in to izključno le po Slaměnikovi zaslugi, 160.000 K.

Njegovo nesmrtno delo pa ostane ustanovitev muzeja »Komenský« v Přerovu. Pri stavbi nove šole je dosegel, da so mu dali na razpolago moderne prostore, dobil je podporo od dežele, preskrbel sam vse omare, uredil in urejal kot kustos in mecen muzej do svoje smrti. Muzejski knjižnici je daroval on sam 5000 knjig, celotno učitelstvo Moravske pa — 200. V oporoki je volil svoje premoženje v znesku 10.000 K svojemu »detetu«, muzeju »Komenský«, in »dete« pa »Osrednjemu učiteljskemu društvu« na Moravskem. Tako je sedaj »Osrednje učiteljsko društvo« na Moravskem lastnik muzeja »Komenský« v Přerovu, ki šteje vsega skupaj nad 8400 del, med njimi čez 500 del o Komenskem, katere je zbral neumorno delavni »patrijarh moravskih učiteljev«, pok. ravnatelj Franc Slaměnik. Slava njegovemu spominu!

L.

Naša zemlja — ire-denta.

§ **Tovarišem in tovarišicam iz okupiranega ozemlja, ki bivajo tu.** Kdo bolj nego mi, ki smo živeli na ugrabljeni nam zemlji, čutimo in poznamo pomen izgube te zemlje. Sami smo občutili krutost udarca, ki nas je zadel. Naše delo desetletij je bilo ubito, ne ubito — ustavljeno, z enim samim zamahom. Globoki so ostali utisi, ki smo jih dobili pri tem in razume jih z globino svojega srca lahko le oni, ki jih je izkusil. Vstaviti smo morali ljudstvo, ki smo ga ljubili in pustiti razpasti delo naših rok. Toda ne! Mi ne smemo zapustiti tega ljudstva in ne skrbi za to zemljo. Mi smo prvi poklicani, da delamo tu za to ljudstvo — najprej! Kakšno bo to delo, to nam bo narekovala bodočnost. Eno pa je prvo, da z dobimo orientacijo! Združiti se bomo morali najprej mi, ki smo živeli tam. Vabimo v naš krog vse one, ki imajo dobro voljo in prosimo, da nam poročajo sproti o vseh vprašanjih, gibanju in položaju, ki zadevajo naše stanovske in šolske za-

deve tamošnjega ozemlja. Bodi to prvi korak k našemu resnemu delu v bodočnosti!

§ **Učiteljem-beguncem.** Na »Begunski sosvet« je došlo do danes že več tisoč priglasnic in prihajajo še vedno. V svojih priglasnicah stavljajo begunci na sosvet razna vprašanja in zadevi podpor, služb, stanovanj, škode, ki so jo trpeli vsled vojne, in zaželi njihovih otrok in srodnikov. Dalje izražajo razne želje, stavijo predloge, nekateri imajo tudi razne pri-tožbe itd. Vsakemu posebej ni mogoče odgovoriti, ker bi povzročilo to preveč dela in vzelo preveč časa, zato naznanjamo vsem prizadejim, da »Begunski sosvet« sestavlja sedaj seznam o vseh prijavljenih begunskih težnjah; čim zbere dovolj podatkov, bo posredoval za vse pri mero-dajnih oblastih in objavi vspeh potom ča-sopisja. V posebnih zadevah pa, kjer je posredovanje »Begunskega sosveta« takoj potrebno in kjer je treba strankam poseb-nega nasveta, v teh slučajih odgovarja »Begunski sosvet« prizadetim naravnost, kaj je ukrenil, oziroma kaj naj stori stranka. Ako torej kdo ne dobi odgovora, naj ne misli, da smo ga prezrli, marveč naznanjeno mu bodi s tem, da ga imamo vpisanega v svojem posebnem seznamu, v svrhu skupnega posredovanja za vse. Kdor izpremeni bivališče, naj nam blago-volj to naznani. »Begunski sosvet«: Ljubljana. Pražakova ulica 3.

Razpis služb.

1. **Strokovne učiteljice za gospodinjstvo, šivanje, glasbo (glasovir) in moderne jezike** opozarjamo na razpis ptujskega mestnega urada v Uradnem listu št. 120 str. 426.

2. **Za učiteljice.** Na dekliškem mestnem zavodu »Vesna« v Mariboru in sicer na oddelku »kuhinjska in gospodinska šola« so razpisana sledeča učna mesta: za dve učiteljici kuhanja, za dve učiteljici za belo šivanje, za dve učiteljici za obleke. Kolektivne prošnje, opremljene z izpričevali in dokazili o sedanjem službovanju, domovinskim listom in z zdravniškim izpričevalom ter z navedbo mezdnih zahtevkov je vpslati najkasneje do 10. avgusta t. l. na naslov: kuratorij mestnega dekliškega zavoda »Vesna« v Mariboru (mestni magistrat). Prednost imajo učiteljice, ki so zmogne srbo-hrvaščine, italijansčine ali francoščine, oziroma ki bi tudi glasovir podučevale.

3. **Opozarjamo na razpis služb na meščanskih šolah** in tozadevno notico in oglas v današnjem listu.

4. **Razpisano je moško učno mesto na pomožni šoli v Ljubljani** za učitelje, ki so usposobljeni za pouk slabonadarnih otrok. Uradni list, št. 127 z dne 1. avg. t. l.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

»Zbor. učit. Maribora in ok.«: Po treh mesecih je poročilo malo preveč zakasnelo. Se ne moremo ozirati! Še druga, novejša in nujnejša poročila smo morali vsled tesno odmerjenega prostora odložiti za prihodnjo številko. Komaj bi bilo, da bi »Tov.« izhajal redno na osmih straneh in še bi ostajalo rokopisa. Iz ozirov do drugih, niti sami ne pridemo do besede.

I. A. v C., J. G. v L., D. H. v M., L. P. v P., A. S. v P., J. B. taj. »S. u. d.«, M. S. v T., F. Š., »Gornjeg. uč. dr.« — prejeli. Hvala! Pride na vrsto.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Fran Marolt.
Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Učiteljica

službujoča v prijetnem trgu v Štajerski Sloveniji, kjer je tudi sodinja, želi menjati službeno mesto.

Ponudbe pod šifro »M. T.« na upravo tega lista.

Non scholae, sed vitae discimur!
Kdor se zanima za šolsko reformo,
:: naj ne zamudi čitati izvajanja higijeni-ka in šolskega prijatelja dr. Živka Lapajne-ja v brošuri:
»Nova pota Jugoslavjanov«
:: **Cena 2 K.**
Glavna zaloga pri
L. Schwentner-ju v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.
Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani
registrirana zadruga z omejenim jamstvom.
Promet do 31. julija 1919 K 208.445-23.
Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Štev. 10055.

Razpis služb

za meščanske šole v Sloveniji.
S pričetkom šolskega leta 1919-20 se ustanove in otvorijo v Sloveniji sledeče meščanske šole:

1. v Ljubljani, I. mestna deška s tremi razredi in eno vzporednico;

2. v Ljubljani, I. mestna dekliška s tremi razredi, tremi vzporednicami in z nastavnim razredom (takozvanim enoletnim učnim tečajem);

3. v Ljubljani, Spodnja Šiška, deška meščanska šola s tremi razredi;

4. v Ljubljani, Spodnja Šiška, dekliška meščanska šola s tremi razredi;

5. v Trzinu, deška in dekliška meščanska šola s prvim razredom vsakega oddelka;

6. v Ribnici, deška s prvim razredom;

7. v Ptuj, deška s prvim in drugim razredom.

Razven tega se izpremeni nemška dekliška meščanska šola II v Mariboru v slovensko dekliško meščansko šolo.

Sedanja nemška meščanska šola za dečke v Mariboru se izpremeni v meščansko šolo s temeljnimi slovenskimi razredi in nemškimi vzporednicami.

Za te šole in za obstoječe deške in dekliške meščanske šole v Celju, Mariboru, Zalcu, Ptuj, Postojni in v Krškem se za šolsko leto 1919-20 razpisujejo sledeče službe:

I. mesta ravnateljev:
2 za Ljubljano, (od teh eno v Spodnji Šiški),

1 za Ribnico,
1 za Trzin,
1 za Maribor,
1 za Ptuj,
2 za Celje,
1 za Zalec;

zaradi eventualne izpraznitve mesta:
1 za Postojno;

II. mesta ravnateljic:
2 za Ljubljano, (od teh eno v Spodnji Šiški),

2 za Maribor,
1 za Ptuj;

III. mesta strokovnih učiteljev:
7 za Ljubljano (od teh 3 za Spodnjo Šiško),

1 za Trzin,
1 za Ribnico,
2 za Postojno,
1 za Ptuj,
3 za Maribor,
3 za Celje,
2 za Zalec,

zaradi eventualne izpraznitve mest:
3 za Krško;

VI. mesta strokovnih učiteljic:
10 za Ljubljano (od teh 3 za Spodnjo Šiško),

6 za Maribor,
3 za Celje,
4 za Ptuj;

V. mesto učiteljice za ženska ročna dela:

1 za Ljubljano (dekliška mestna meščanska šola).

Prošnje je treba vložiti službenim potom na višji šolski svet

do 15. avgusta 1919.

V prošnjah naj se prosilci sicer navedejo mesto, za katero prosijo, vendar se opozarjajo, da veljajo njih prošnje istotako tudi za druga razpisana mesta (razven za mesto učiteljice ženskih ročnih del). Višji šolski svet si pridržuje pravico, da imenuje prosilce in prosilke tudi na druga mesta, kakor so prosili, ker je pomankanje za meščanske šole izprašanih učiteljev veliko, tako da ne bo mogoče na vsa prosta mesta imenovati izprašanih učiteljev in ker je treba imenovanja izvršiti z ozirom na strokovne skupine in tako, da pride na vsako šolo vsaj nekaj izprašanih oseb.

Na mesta, ki se ne podele izprašanim učiteljem, bodo časno prideljeni ljudskošolski učitelji, ki se zavežejo, da bodo tekem 2 let položili usposobljenostno preizkušnjo za meščanske šole in ki imajo primerno kvalifikacijo.

Glede teh se opozarja na poseben poziv višjega šolskega sveta v Uradnem listu in dnevnikih.

Predsednik:
profesor Vadnjal, I. r.

Naročajte in širite list!